

FAMILIA

FOAIE BELETRISTICA SI SOCIALA

ILUSTRATA

TOTODATA

ORGANUL PUBLICATIUNILOR »SOCIETATII PENTRU FOND DE TEATRU ROMAN».

*ASIZE SALE
la asinuala
dud.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PROPRIETAR, REDACTOR ȘI EDITOR:

IOSIF VULCAN

ANUL XXXV. — 1899.

BIBL. UNIV. CLUJ-NAPOCA
Nr. Sv. 586-1977

ORADEA-MARE, 1899
TIPOGRAFIA IOSIF LANG.

FAMILIA

FOAIE BELTRISTICA SI SOCIALA

ILUSTRATA

TOTODATA

ORGANUL PUBLICATIUNILOR «SOCIETATII PENTRU FOND DE TEATRU ROMAN».

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Handwritten notes in blue ink:
Biblioteca
Societatea
Teatru Roman

PROPRIETAR, REDACTOR SI EDITOR:

IOSIF VULCAN

ANUL XXXV. — 1899.

M.B.L. URIV. CEU-MARCA
Nr. 586-1927

ORADEA-MARE, 1899
TIPOGRAFIA IOSIF LANG.

CUPRINSUL.

Portrete și biografii.

	pag.		pag.
1. Ioan Mețianu	1	16. Echo	173
2. Ioan Mețianu	8	17. Christos a înviat!	181
3. Nicolae Popea	13	18. Luarea trupului lui Christos de pe cruce	185
4. Nicolae Popea	25	19. Mănăstirea Bistrița în România	193
5—6. Tridțjov Nansen și soția	37	20. Pe lac	209
7. Petru Vulcan	49	21. Fiecare la rândul său	220
8. Mihail Străjanu	61	22. Flora	221
9. Nic. Petra-Petrescu	73	23. Bună dimineață	233
10. Grigore G. Tocilescu	85	24. La mulți ani, iubite moșule	245
11. Felix Faure	97	25. Cireșe	256
12. Loubet	109	26. Situație neplăcută	257
13. Ioan Bran de Lemény	121	27. Sfântul mormânt	269
14. Episcopul Ioan Popasu	133	28. Meșterul satului	281
15. Regina Belgiei	145	29. Logodna	293
16. Regele Belgiei	157	30. Zina setoasă	317
17. Papa Leon XIII	197	31. La țară	329
18. Mitropolitul primat Gheorghian	205	32. Săpături în Pompei	353
19. Constantin Esarcu	217	33. Din insula Capri	365
20. Valerie P. Bologna	241	34. Poesii	377
21. Vilhelm principe de Wied	253	35. Jefuitorii de cuib	389
22. Teod. cav. de Seracin	265	36. Madonna și Isus	400
23. Alexandru Filip	277	37. Baia	413
24. Petru Mascagni	289	38. Casa în care s'a născut Goethe	429
25. Mihail Eminescu	305	39. Zina florilor	437
26. Generalul Traian Doda	373	40. Dansul	448
27. David Almășan	385	41. Mignon	461
28. Mark Twain	397	42. Interesse opuse	472
29. Alexandru regele Serbiei	409	43. Un obicei în Rusia	485
30. Mama lui Goethe	421	44. Momente dulci	497
31. Tata lui Goethe	421	45. Italiancă aducând apă	509
32. Goethe	425	46. Sfârșitul	521
33. George Dima	445	47. Cleopatra	533
34. Prințul Ferdinand al Bulgariei și fiul său Boris	449	48. Înaintea judecătorului	345
35. Hermann Sudermann	457	49. Cântecul	553
36. Ioana Bădila	469	50. Băiatul spăriat	557
37. Conte Thun	493	51. Madonna de Murillo	569
38. Dr. D. P. Barcianu	505	52. Idealul	581
39. Nicolae I. Ciurcu	517	53. Nu conturbați cerculii mei	589
40. Agata Bărsescu	541	54. Un model de frumusețe	593
41. Ioan Lăpădatu	565	55. Mărire intru cei de sus lui Dumnezeu	601
42. Albert regele Saxoniei	577	56. Primul Crăciun	605
		57. Floarea orientală	608
		58. Vânătoare	609
		59. Isus între copii	613

Ilustrațiuni.

1. An nou fericit	5
2. Dreptul celui mai tare	17
3. Frumusețea	29
4. O Româncă	41
5. Pe ghiață	53
6. O frumusețe	65
7. Început greu	77
8. Fără mască	89
9. Bună dimineață	101
10. Isus invie pe fata lui Iair	113
11. Poveste orientală	125
12. Lăsați copiii să vină la mine	137
13. Jocul lawn-tennis	149
14. Luceafărul	161
15. Fată din Betlehem	169

Poesii.

<i>Alexandru Aciu</i> : Perdut	472
<i>G. I. Bogdan</i> : Mângăere în lacrimi (Goethe)	431
<i>C. Bour</i> : Noaptea	364
<i>O. Carp</i> : Lorelai (de Heine)	244
<i>Maria Cioban</i> : Voie rea	42
" Lângă riș	196
" Pescarul (Goethe)	219
" Pe Iaz	546
" Neliniște	606
<i>Maria Cuntănu</i> : V'am spus	27
" Mântuire	507
" Crăciun	603
<i>Stefan Cruceanu</i> : Vino	76

	pag.		pag.
<i>T. Duțescu-Duțu</i> : Codrului	62	<i>Radu D. Rosetti</i> : Ursita	111
" Sărutul	272	" La mănăstire	159
<i>Elena din Ardeal</i> : Lui Rabbi	6	" Morminte goale	495
" Cearta dragostei	259	" Oceanul (Th. Botrel)	579
" Atunci să vii	399	<i>N. Scheletti</i> : Loreley (Heine)	463
" Bobocul (Mirza Shafy)	520	<i>Ioan Scurtu</i> : Din sbuciumul vieții	327
<i>Emilian</i> : Sonet	198. 280	" Te-ai supărat	388
" Ideal	414	" Pace	388
" Din trecut	498	" Faceți pace	435
<i>M. Eminescu</i> : S'a dus amorul	302	" Elegie	470
" Ce e amorul	302	" Încetați cu lira voastră	567
" Pe lângă plopii fără soți	303	<i>Soria</i> : Codrul fermecat	486
" Amorul unei marmore	309	<i>Th. D. Speranța</i> : Chiar din Botoșani	124
<i>St. O. Iosif</i> : Baladă	242	<i>Iosif Stanca</i> : Cântec ostășesc	534
" Loreley (Heine)	244	" Heinrich	559
" Din lume	325	<i>D. Teleor</i> : La casa mică	208
" Isbăvire (Goethe)	422	<i>Vi-Ni</i> : Cântec	66. 162
" Revedere	481	" Baladă	92
" Solia (Heine)	507	" Poesie-prosă	136
" Recapăt curagiul (Heine)	558	" Donna-Clara	532
<i>Ioan Lăpădatu</i> : Părul de aur	570	" Capriciul	580
<i>Haralamb G. Lecca</i> : Guarda e passa	172	<i>Iosif Vulcan</i> : De ești Român	612
" Povestea unei regine (Car-		<i>Petru Vulcan</i> : Sfinții în altar	50
" men Sylva)	229	" Zinele mării	147
" Tristețe	255	" Elegie	412
" Nr. 127	291	<i>Duiliu Zamfirescu</i> : O noapte în pădure	591
" Balada ochilor	315		
" Ruina	341		
" Legendă	375		
" Bujor	458		
" Tată	542		
<i>V. E. M.</i> : Un basm din valuri	544		
<i>I. Maior</i> : Natural	114		
<i>Traian Mihailu</i> : Din ore trecute	52		
" Doină tristă	150		
<i>Al. Muntean</i> : Scrisoare	483		
<i>V. B. Muntelescu</i> : Un cântec	14		
" Poezii și critici	610		
<i>George Murnu</i> : Amintirea	75		
" Tării mele	206		
<i>D. Nanu</i> : Cântă	183		
<i>Norian</i> : În calea gândurilor	100		
" Frumos lucește	134		
<i>Octavian</i> : Ați și mâne	18		
" Dragoste și gânduri	211		
" În taia sării	390		
" Adevăruri triste	530		
<i>Căcincinat Pavelescu</i> : Inelul	28		
<i>G. D. Pențoiu</i> : Lorela (de Heine)	244		
<i>Sân-Petrescu</i> : De ce nu vii?	86		
" Te-ai dus	122		
" Vino	351		
" La revedere	400		
" Dimineața	519		
" Revedere	555		
<i>Pogor și Scheletti</i> : Visul nopții de Walpurgis	427		
" (Goethe)	427		
<i>N. Radulescu-Niger</i> : Visite	3		
" Pe furtună	38		
" Romanța sărutării	98		
" Însedar	171		
" Pe malul lacului	222		
" Aceleiași	266		
" Di și noapte de august	361		
" Ciocul	438		
" Frunzele	520		
" În freametul de frunze	604		
		Din popor.	
		<i>Enea</i> : Poesii populare din Sard	9. 68. 128. 224. 285. 248. 283. 295. 319. 331. 343. 352. 386. 391. 415. 487. 499. 535
		<i>Avram Igna</i> : Credințe populare despre strigoii	128
		" Descânțecce din Bihor	439
		<i>N. Manegutu</i> : Cânteccele pretesei	100
		<i>Sofia Nădejde</i> : Jocul călușerilor	260
		<i>Vasile Sala</i> : Doine și hore	511. 547. 560. 583
		<i>Iosif Stanca</i> : Doine de pe Criș	152
		" Credințe populare	184. 570
		" Ursitoarele	489
		" Descânțecce	523
		<i>V. V. Suciu</i> : Poesii de pe Câmpie	533
		<i>St. St. Tuțescu</i> : Doine oltenesci	139. 161
		<i>Vilcan</i> : Cine-i în lună	219
		Novel, schițe, piese, călătorii.	
		<i>V. R. Buticescu</i> : Ajunul	601
		<i>Carmen Sylva</i> : Fără durere	373
		<i>Maria Cioban</i> : La trandafir	495
		<i>G. Coșbuc</i> : Doamna Elisabeta	217
		<i>A. C. Domșa</i> : De la sate	445
		" Dușmănie	542
		<i>Duțu</i> : Iuon	435
		" Pe vechite	508
		<i>Fidelio</i> : Rosica	30
		<i>Hero</i> : Dragoste oprită	517
		<i>Constanța Hodoș</i> : Un portret	292
		" Cerșetoare	457
		<i>Haralamb G. Lecca</i> : Jucătorii de cărți	529
		<i>V. E. M.</i> : Ochi caprii	481
		" Nebunul	519
		<i>Marion</i> : O beșică de săpun	388
		<i>Gr. Măruntănu</i> : Ofticoasa	112
		" Discursurile cocoanei Marghi-	270. 282
		oala	270. 282
		<i>Const. Mille</i> : O viață	183
		<i>Margareta Moldovan</i> : Târziu, nuvelă	63

	pag.
<i>Dușu</i> : Din curiozitate	464
<i>Fidelio</i> : Din munți	296
„ Dileme	320
<i>Floridor</i> : O furtună într'un creier	21
<i>Hero</i> : O scrisoare	500
<i>Lugoș</i> : Concertul Vidu	116
<i>Oradea-mare</i> : Petrecerea tinerimei române	47. 93
<i>Münich</i> : Sara de Crăciun	35
<i>Șofia Nădejde</i> : Isus și femeia vinovată	249
<i>Rix</i> : Un răspuns	536
<i>S. Secula</i> : Amintiri despre Eminescu	311
<i>Seină</i> : Festivități culturale	332
<i>Sibiū</i> : Instalarea mitropolitului Meșianu	105
<i>Smara</i> : Liliac alb	272
<i>Th. D. Speranța</i> : Frumoasa	284
<i>Stelian</i> : Impresiuni de toamnă	524
<i>Dr. Urechiiă</i> : O consultație	46
<i>Vi-Ni</i> : Frunze veștede	476
<i>Dr. G. Vuia</i> : Discurs la plecarea mitr. Meșianu	116
<i>Iosif Vulcan</i> : De la București	153. 165. 177. 189
„ Concertul din Deva	416

Societăți de cultură.		pag.
<i>Academia Română</i> :		
Sesiunea generală din 1899	129. 141.	154
	166. 178. 191.	200
Regele Carol la Academie		189
Premiile în 1900		562
<i>Asociațiunea din Sibiu</i> :		
Adunarea de la Deva		405
Discursul președintelui		404
Salutul lui Iosif Vulcan		405
<i>Societatea pentru fond de teatru român</i> :		
Cercular către fruntași		140
Istoricul Societății pentru fond de teatru român, de Iosif Vulcan		253
Scrisoare din Seliște		312
Convocarea adunării din Seliște		320
Festivitățile din Seliște, programa		333
Discursul președ. I. Vulcan		344
Seliște		345
Adunarea gen. din Seliște		354
Raportul comitetului		356
Procese verbale ale adunării		359
Voci de presă	367.	379
Cine a fost la Seliște		369
Raportul casei		381
Membrii înscriși la Seliște		406

Numărul 1.

Oradea-mare 3/15 ianuarie 1899.

Anul XXXV.

Apare duminică. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Ioan Mețianu.

Faptul cel mai însemnat al săptămânilor trecute, în viața noastră publică-culturală, a fost întrunirea congresului național bisericesc din Sibiu spre a alege pe noul arhiepiscop și mitropolit al bisericii gr. or. române din Transilvania și Ungaria.

Resultatul alegerii este, că Pr. Ssa episcopul Ioan Mețianu de la Arad a obținut 64 de voturi, față de 41 ale Pr. Ssale părintelui episcop Nicolae Popea de la Caransebeș și una ședulă albă și astfel a fost declarat ales în regulă.

În viața bisericii, a ședului Alexandru Mocsonyi în răspunsul său la cuvântarea de deschidere, abia este un act mai momentuos decât alegerea capului bisericii. Negreșit înaintarea bisericii depinde de salutară conlucrare a tuturor factorilor ei, dar dintre aceștia fără îndoielă factorul cel mai de frunte este totdeauna capul bisericii. El dă așa zicând întregii dezvoltări a vieții bisericești direcția ei, individualitatea sa hotărăște în mare parte caracterul general al acestei dezvoltări și spiritul lui devine spiritul stăpânitor în biserică*.

Pătrunși de adevărul acestor cuvinte, ne credem datorii a ne ocupa îndată în primul număr al foii noastre în anul nou, de viața și activitatea bărbatului, pe care încrederea majorității l-a ridicat în fruntea bisericii.

Nu întâia-oriă facem asta cu prilegiul acesta, căci viața-i rodnică mai de multe ori ne-a împus plăcuta sarcină d'a înscrie

pe paginile noastre rezultatul muncii sale neobosite; ceea ce facem acum, este numai împroprietărea lucrărilor mai de frunte ce a seversit.

Ioan Mețianu s'a născut la 1828, în comuna Zernești, care mai de mult s'a ținut de districtul Brașovului, iar de la 1863 aparține districtului Făgăraș. Tată-seu, B. Mețianu, a fost acolo proprietar; iar mamă-sa Maria, fiica protopopului Baiul, asemenea de acolo. Cu toate că în etate de 3 ani își perduse tată-seu, la stăruința mamei începuse să studieze clasele elementare în Zernești. Având rivnă pentru învățătură, mamă-sa îl duse la școală în Brașov, unde studiă clasele normale și făcuse cursul gimnazial în gimnaziul rom. cat. din Cluș.

Își alegea cariera bisericească și s'a înscris în

IOAN MEȚIANU.

școalele clericale din Sibiu, tocmai în primul an al venirii în Ardeal a lui Șaguna ca vicar în fruntea diecesei gr. or. din Transilvania.

După ce termină cursul clerical, la 1850 căutându-se anume Români pentru posturi publice, de la carți până la atuncia erau eschiși Români gr. or. din Transilvania și mai ales în fundul regesc, la îndemnul bărbaților noștri din acele părți, tinerul absolvent de teologie Ioan Mețianu primi postul de protonotar al Branului, post pe care-l ținu până 'n 1853, căci simțind mai multă vocațiune pentru cariera preoțească, se alege preot în opidul Reșnov, unde remase până 'n 1858.

La 1858 fericitul Șaguna, vădându-i calitățile eminente, l-a numit administrator protopopesc și ocupă parochia protopopescă din Zernești, unde la 1860 a fost ales și hirotesit protopresbiter.

Încă de atuncia, părintele Mețianu avu un rol din ce în ce mai mare în toate afacerile bisericesti și naționale-culturale. Începând cu sinodul din 1859 și 1864, îl vedem la conferința națională din 1861, la fondarea Asociațiunii transilvane, la congresul național din 1863 și pretotinden. În era constituțională biserică, a fost ales în toate sinoadele și congresele bisericesti de la 1868 încoace și a făcut parte din cele mai însemnate comisii, de multe ori ca raportor în cauze foarte importante; a fost membru al ambelor consistorie, archidieceșan și mitropolitan, ales pe viață în senatele bisericesti; a luat parte la congresele electorale, funcționând ca comisar congresual.

Zelul seu de activitate din timpul acela s'a manifestat în deosebi în parochia și protopopiatul seu. Aici el organiză, regulă și dotă toate parochiile din protopopiat, zidi din nou aproape toate școalele și le dete învățători harnici, înzestrându-le cu instrumente de învățământ, încât acele deveniră niște școale de model. Își puse toată stăruința să înființeze prin parochii porțiuni canonice, mai întemeia fonduri preoțești și învățătoresci, ca să se asigure viitorul preoților și al școalelor confesionale. Îndată-ce apărură articolul de lege 53 din 1868 pentru egala îndreptățire a confesiunilor, pe densus îl vedurăm mai adese ori pe la ministeriu reclamând ca preoții și învățătorii români din comunele mestecate cu Sașii să fie dotați de o potrivă din venitele comunale cu aceia ai Sașilor, ceea ce s'a și făcut: nicăiri în Transilvania, bisericile și școalele gr. or. din comunele mestecate nu trag atâtea foloase din venitele comunale, ca și în protopresbiteratul Zerneștilor.

Afară de activitatea sa pe terenul bisericesc-cultural, protopopul Mețianu a avut o parte frumoasă și din luptele politice. Precum atinserăm, a fost de față în toate adunările naționale mai însemnate; a participat și la dieta din Cluș în 1865; iar acasă în comitat, a stăruit în fruntea Românilor pentru respectarea drepturilor naționale. Ceea ce în deosebi i-a atras recunoștința și lauda cercurilor guvernătoare, a fost faptul, că îndemnând poporul din cercul Branului să-și împlinească îndatorirea militară, acesta s'a supus de bunăvoie și n'a mai refugiat în România. Acest merit a fost respătit de Maj. Sa cu ordinul crucea de aur.

Renumerele protopresbiterului din Zernești a devenit atât de mare, încât sinodul din Arad în 1874 l-a ales vicar episcopesc și președinte al consistoriului gr. or. din Oradea-mare. Aici, întâmpinat cu bucurie, a urmat aceeași activitate pe care a început-o la Zernești, lucrând cu zel, vizitând biserică și școale, stă-

ruind să ridice bună starea culturală și materială a credincioșilor. N'a stat înse decât opt luni, căci în 3/15 februarie 1875 a fost ales episcop la Arad.

Aici talentului seu organizator i s'a deschis un teren mai mare, pe care l-a și îndeplinit cu tot zelul și succesul, ca nici un episcop din Arad înainte lui. Ar trebui să avem multe pagine la dispoziție, pentru ca să-I putem prezintă întreaga icoană a activității sale de pe timpul cât a fost episcop la Arad; în lipsa spațiului, ne vom mărgini să schițăm numai următoarele.

Abia aședat în scaunul episcopesc, a susținut dimpreună cu ceialalți archierei o luptă energică în privra politice bisericesti-școlare a guvernului, luptă care a ținut mulți ani și după inaugurarea unei ingerințe prea adânci a guvernului în școalele elementare și medii confesionale, s'a încheiat cu introducerea căsătoriei civile obligătoare.

Mai norocos înse decât în luptele aceste a fost în stăruințele ce a pus pentru ridicarea diecesei sale. Aici a reușit deplin. Se poate dice cu conștiință liniștită, că episcopul Ioan Mețianu a reorganizat diecesa Aradului.

Șciind că temelul redicării diecesei este preoțimea și învățătoria cultă, mai înteu a stăruit să se creze un institut pentru pregătirea acestora. Pe vremea aceea despărțământul pedagogic, ne spune însuș Pr. Ssa în cuvântarea cu care a deschis sinodul eparchial din 1895, se adăpostia într'o casă veche, aproape ruinată, iar studiile se propuneau de 2 profesori și un catechet cu lefură de câte 3—400 fl. Despărțământul teologic se află și mai reu, căci se susținea prin localuri închiriate și abia avea 2 profesori, ambii ocupați și cu alte oficii. În diecesă se simțea mult lipsa de învățători, lipsa de școli, lipsa de dotațiuni învățătoresci și mai ales lipsa de învățătoare pentru fetițele poporului.

Îndată în primul an, la 1875, cu consensul sinodului, a zidit, din unele fonduri și din contribuiri benevoile, un edificiu preparandial mai corespunzător. În 1876 a ridicat cursul preparandial de la 2 la trei ani; profesorii bătrâni s'au pensionat, înlocuindu-se cu tineri a căror leafă s'au urcat la 8—900 fl. În acelaș an a creat 3 stipendii de câte 400 fl. pentru tineri cari să facă cursuri universitare spre a devini profesori. În 1877 a înființat un alumneu pentru preparanți, care s'a tot mărit. În acelaș an a introdus și cursuri pentru învățătoare. Tot în 1877, cu spriginul sinodului, a întemeiat fondul preoțesc, care astăzi se urcă la 300 000 fl. Menirea acestui fond este ca deocamdată să dea ajutoare pentru preoții mai săraci, iar cu timpul să devină un izvor de dotațiune pentru toți preoții din diecesă. Tot în anul 1877 s'a primit în administrația eparchiei fundațiunea Birta, care de atunci a crescut la 70.000 fl. și din care se dau stipendii de câte 200 fl. la 12 tineri români.

În anul următor s'a cumpărat casa de lângă reședința episcopescă și s'a adaptat pentru cancelării consistoriale. În acelaș an a înființat o tipografie, pe care apoi a dăruit-o eparchiei, căreia aceea i-a câștigat un capital de peste trei-șeci de mii. Iar în anul 1879 s'a rezidit reședința episcopescă.

La 1880 a mijlocit, prin cereri adresate mitropolitului Silvestru Morariu Andreievici din Bucovina, ministrilor de culte din Budapesta și Viena, în urmă chiar Maj. Sale, de s'au primit câte doi elevi din diecesa

aradană în seminariul clerical din Cernăuți, pe spesele fondului religios de acolo, începând din 1883.

Simțindu-se lipsa unui seminar diecesan pentru tinerimea clericală și preparandială, a stăruit la baroneasa Ifigenia Sina la Viena, de a dăruit pentru acest scop intravilanul seu din strada Sina în Arad și a vândut cu preț moderat casele de lângă acel intravilan. În anul următor, 1883, a întreprins tot în folosul seminariului o colectă benevolă în diecesă, care a produs suma de 55.000 fl., la care mai adăugându-se și alte sume, s'a ridicat seminariul diecesan, totodată și casele cumpărate s'au străformat într'un alumneș pedagogic.

La 1889 s'a înființat tot la Arad o școală română de fetițe, care are deja casa proprie și face progrese...

Schițând aceste, am amintit numai cele mai de frunte lucrări ale episcopului Mețianu. Toate arată că archidieceasa a înălțat în fruntea sa un eminent spirit organizator. Și cum terenul îi este acum și mai mare, sperăm și credem că va îndeplini toate dorințele.

V i s i t e .

Toc, toc!.. în ușă. — Cine-î? Poftim... Încet, sfios, Prin ușa întredeschisă un cap copilăros Apare și se uită spre mine c'o privire Duiosă și curată, pe buze c'o zîmbire Discretă. — Întră, întră, micuțule, îi ție; Îmi place obiceiul urării; tu ești mic Și te primesc. — Prea vesel de-așa întimpinare Copilul intră. Gingaș, bălan și blând, el pare Un cheruvim... Minune! e chiar într'aripat, Și drag, și drag de-îi vine să-l ție sub sărutat Viața ta întreagă. El soare în odaie; În raze strălucește coșita lui bălae: Cu-asemena coroaă pe micu-î căpușor, S'apropie de mine ca visul de ușor...

— Ce bună-ți e primirea! micuțul glăsuește C'un timbru clar și dulce în glasu-î ce răpește. O! cât 'mi-eră de frică să nu te uiți cruciș, Căci multor' le displace, de și n'o spun fățiș, Când Vremea le trimite ca sarcină vieții Un an mai mult ce-î smulge din visul tinereții... — Ești anul noș, copile? și-atât de 'ncântător? Bine-ai venit o! simbol a tot ce e amor, O! solule de pace, căci după 'nfățișare, Veî fi un an de bine, un an voios în care...

— Amice, nu te 'nșele un chip mai drăgălaș... Copilăria face din om un ângerăș; Copilul e speranța, — dar an pe an se 'mbie, — Scim noi copilul d'astăđi ce om va fi să fie? Desamăgire tristă a multor prevederi Se 'ntemplă-a fi mână-poimâni copilul cel de ieri...

— Pricep, copil cu chipul și matur cu gândirea, — Pricep că și cu tine voiă bea tot amăgirea Din cupa vieții mele; tot chinuri iar și iar Voiă închină...

Copilul, cu zîmbetu-î de rază,

S'apropie și vine alături de s'asađă.

— Ascultă-me, amice, voiește a-mî vorbi... Un gest al meu l-oprește și-l face-a me privi Cu milă.

— Staî, m'ascultă copile, tu, pe mine: De ce-ai venit să-mî turburi momentele senine Cu care vream venirea-ți pe lume a serbă? De nu veniaî, — nici chipul, nici cuvântarea ta, Contraste neașteptate și foarte 'ntristătoare, — Nu-mî scuturaî Speranța de frageda ei floare... Intram cu tine 'n cale și făr' a te vedea; Necunoscutul inșe în taină îmi rîdea Cu raza cea mai dulce... Orî cât de-amăgitoare E raza asta, grija în veceî doboritoare, S'ascunde câte-o clipă, iar omul, făr' ea, Pășește făr' să-î pară viața lui prea grea... Copil drăguț și groaznic, de ce-ai venit a-mî spune Că anul care vine e anul care-apune, Că faci un lanț cu alții, că Soarta mea ve vrea Verigă de verigă în suferința mea...

Copilul îmi desmîardă cu mâna-î caldă, moale, Impovărata frunte de-a gândului rîșcoale. — Prietene, m'ascultă și tu pe mine-acu: Această amăgire ce-ți pare dulce, tu Nu trebuie de-acuma să-ți mai îngădui, nu! Tu șciî cum e viață, etern acea poveste De doruri și de lacrimi: privește-o dar cum este. Desleagă-te de firul chimereleor prea drag Și-așteaptă-ți totdauna durerile, în prag, Gătit să le pre'ntimpinî, să poți luptă cu ele, Și num'atnuci, de sigur, nu ți-or părea prea grele. Venirea mea e tocmai în scopul ăsta: vream Ca nu desamăgirea ce-aproape ți-o șciam Să-ți ia din bărbăție, și dintr'un vis prea dulce Mai crud să te deștepte, mai greu să mi te culce Pe perna desnădejdeî pe care mulți adorm De veceî; eu voiă, amice, deplin să te transform... Viața mea e scurtă, — un an! — nimica toată; Dar e d'ajuns de lungă, d'ajuns, destul să poată A-ș împlini menirea. A voastră-î totd'un an Când n'a șciut să 'nfrângă a valului dușman Pornire-aștitătoare de patimi ucigașe, Ce taie vieții voastre o groază de făgașe... Un an din astă viață e inșe o vecie Când vredne de menire el a șciut să fie...

Toc, toc în ușă... — Cine-î? — Sînt eu. Sar iute 'n sus; E sară. Dînsa intră, cu zîmbetu-î nespus De dulce. Se oprește și cată lung la mine: — Dormiaî? Ce mare leneș! — Dormiam, și deî, ce bine! — Dormiaî... și eu în ușă de trei ori am bătut.

Eî me reped, în brațe o iaî și o sărut, Și ne urăm, în șoapte pornite din simțire, De anul noș: iubire, iubire și... iubire.

N. RADULESCU-NIGER.

Gărgăunii dragosteii.

Comedie într'un act.

Represintată întâia-ora în Teatrul Național din București
la 27 martie 1897.

Persoanele:

<i>Olimpia</i> , văduvă tineră	---	---	---	Dna M. Ciucurescu
<i>Têrgoviștean</i> , unchiul ei	---	---	---	Di I. Niculescu
<i>Dr. Ursulescu</i> , medic	---	---	---	„ Catapol.
<i>Marin</i> , avocat	---	---	---	„ P. Liciu.
<i>Gogu</i> , deputat	---	---	---	„ V. Alexandrescu.
<i>Joița</i>	} prietenele Olimpiei	---	---	dna Ad. Langeais.
<i>Lucșița</i>		---	---	„ Al. Alexandrescu
<i>Rița</i>		---	---	dra R. Moor.
<i>Alecu</i> , servitor	---	---	---	di I. Montauranu.
<i>Anica</i> , servitoare	---	---	---	dra Pepi Moor.

Doamne și domnișoare.

Se petrece la București, în salonul doamnei Olimpia.
Timpul present.

Un salon de primire, mobilat elegant.

Scena I.

Têrgoviștean și Ursulescu.

Têrgoviștean. De giaba vreii să me convingi. Nu te cred și pace.

Dr. Ursulescu (aprinș.) La dracu! Nu me crești! Bine, nene Têrgoviștene, drept cine me ieși dta? Sânt eu un palavragiș care îndrugă la moși pe groși, fără să știe ce spune? Ori poate am obiceiul s'ascund adevărul?

Têrgoviștean. Ba nu.

Dr. Ursulescu. Așă dară de ce mi-te împotrivesci dacă-ți spun că nepoata dtale e sănătoasă tun?

Têrgoviștean. Sănătoasă! Uf, maică. Toată ziua e agitată, nimica nu-i place, ceartă pe toți și nimeni nu-i poate intra în voie. Orice-i ăice, doctore, eu me tem că e bolnavă.

Dr. Ursulescu (iși ia pălăria de pe masa din fund.) Dacă te temi, chiamă-i alt medic. (Pleacă.)

Têrgoviștean (alergând după el.) Doctore, frate, nu te supără; vești că sânt foarte îngrijat.

Dr. Ursulescu (oprindu-se mânios.) N'am obiceiul să sufer insulte. Dacă nu me crești, dacă știi mai bine: de ce m'ai consultat?

Scena II.

Aceiași și Gogu.

Gogu (intrând.) Trecând p'aici la cameră, și-am vădut trăsura, doctore, la poartă. Cine e bolnav? Poate cocoana Olimpia?

Dr. Ursulescu (dărz.) Ba.

Gogu (lui Têrgoviștean.) Ori dta?

Dr. Ursulescu (și mai dărz.) Ba.

Gogu. M'am speriat, că poate s'o fi bolnavit cocoana, căci erii mi s'a părut prea nervoasă. Mi-a trântit un atac strașnic, că de ce nu iaș cuvântul în Cameră să susțin drepturile femeilor?

Dr. Ursulescu. Nu i-ai putut responde că n'ai obiceiul să vorbești?

Têrgoviștean. Și pe mine tot cu asta me omoară.

Dr. Ursulescu. Drepturi femeilor! soacră-mea și le-a luat de mult.

Têrgoviștean. Acum ce-a făcut? A convocat cu prietenele sale o mare întrunire de femei, care să discute chestia.

Gogu. Eu consimt cu plăcere. Femeile admise în parlament, ar fi o plăcere să fii deputat. (Scoțându-și ciasornicul, se uită la el.) La vedere! Începe ședința. (Trece la 3.)

Dr. Ursulescu. Și ce citește apelul nominal.

Gogu. După ședința am să trec p'aceia. (Ese.)

Scena III.

Têrgoviștean și Ursulescu.

Dr. Ursulescu. Ce caută omul acesta la dta?

Têrgoviștean. Aduce Olimpiei informații politice.

Dr. Ursulescu. Un diurnofag. (Trece '1.) Are cineișe funcțiuni. Se presintă la toate și stă până se citește apelul nominal or își iscălește numele în condică, apoi aleargă aiurea... Ei, acuma me duc și eu.

Têrgoviștean. Care va să ăică, nu dai nici o doctorie nepoatei mele?

Dr. Ursulescu. Nu. (Pleacă, trece în dreapta, apoi se întoarce.) Ba da. Mărită-o!

Têrgoviștean. Dta crești dară...

Dr. Ursulescu. Că doctoria ei nu se găsește în farmacie. Boala ei nu o poate vindeca decât dragostea unui bărbat.

Têrgoviștean. Te înșeli. Ea urește pe bărbal.

Dr. Ursulescu. Pentru că adoară pe unul, care nu vine și impută lipsa aceluia întregului sex bărbătesc. Îndată ce se va ivi inse acela, numai decât are să înceteze ura și i-or trece toți gărgăunii de acuma... Mărită-o, iată doctoria mea!... Adio! (Ese dreapta pl. I.)

Scena IV.

Têrgoviștean, apoi Anica.

Têrgoviștean. (Singular, șede pe canapea în dreapta.) S'o mărit! Sfat bun. Poftim inse a-l execută, dacă poți! Doctorul n'o cunoaște ca mine. I-am propus odată și mi-a respuns: „Nu vreau să mai port jugul nimănui!”... Cu toate acestea, am să mai încerc odată. Trebuie să fac asta, căci nervositatea ei m'a umplut de griși. (Sună la masa din mijloc.) Am să-i vorbesc serios.

Anica (intrând.) Poftim, coconășule.

Têrgoviștean. Spune cocoanei să poftescă aici.

Anica. Numai decât. (Ese.)

Têrgoviștean. (Singular.) Am să-i propun o partidă potrivită... Pe... Nu, nu!... Acela nu i-ar conveni... E prea prost... Sau pe... Nici pe acela. E prea cuminte... În sfârșit o să-i găsească eu pe cineva.

Anica (intorcându-se.) Coconița ve roagă să așteptați nițel. Are să termine un prim articol pentru ziarul partidului care va eși mâne. (Ese stânga pl. II.)

Têrgoviștean. Scrie prim-articol în cameră nemăturată! Sfântă ocupațiune. Nu este permis nici să te apropii. Acum, poftim și stă de vorbă cu ea serios. Tot scrie și iar scrie. De multe ori n'are timp nici să primească frizerița s'o peptene... Dar încă întrunirile cele multe! Totdauna vine târziu la masă și mâncăm prost... Pe vremea mea femeile nu scrieau la gazete și nu țineau întruniri, dar mâncam bine și casa totdauna eră curată... Și nici una nu reclamă nu știu ce drepturi... (Anica trece prin odaie.) Ce duci?

Anica. Niște invitări pentru întrunirea de astăzi.

Târgoviștean. Dă-mi-le să le văd. (Anica i le predă El citind adresele.) Cocoana Joița!.. Luptă pentru ordinea socială și casa ei este curat un balamuc... Cocoana Lucșița! Reclamă emanciparea femeilor și bărbatul ei n'are voie să țină nici căre... Cocoana Rița! Stărue să se înființeze ateliere de industrie națională, dar ea nu cumpără nimica ce nu-i din străi-

Scena V.

Anica și Alecu.

Anica (singură.) Cocoana mi-a spus să duc eu pe la toate invitățile acestea. Dar țin și eu la egalitate. Eu să alerg ulițele și Alecu să stea acasă? Asta nu merge. A sosit vremea să me emancipez și eu. (Sun

A n^ou fericit!

nătate... (Privind celelalte adrese.) Și toate tot așa. (Oprindu-se la una.) Iată asta! A risipit toată averea bărbatului și acum vrea să cârmuiască o societate de economii. (Aniceii.) Unde are să fie întrunirea?

Anica. Aicea.

Târgoviștean. Sfinte mucenice! Atunci haid de-aicea, că nu vreau să pățesc ca zidurile Iericului. (Ese dreapta II pl.)

la masa din fund.)

Alecu (întrând.) Cine a sunat? (I pl. dr.)*Anica.* Eu.

Alecu. Puteai să me chiami și cu gura. Că nu ești cocoană, nici mai mare decât mine să-mi poruncești.

(Va urmă.)

27

IOSIF VULCAN

Luī Rabbi ..

*Rabbi ai avut o fată,
Și-ai iubit-o ca pe-un soare,
Înse vaț, cum ți-a răpit-o
Moartea cea ne'ndurătoare.*

*Și din Talmude sotoase
În ascunsa ta chilie,
Cercet, că oare cumva 'n visuri
N'ar putea să ne mai vie,*

*Morții drağı, ce ți iubisem
Și de-a cărora iubire,
Ne topim ca luminarea,
Ce-o aprindți de ispășire.*

*Rabbi nu-ți mai bate capul,
Uit' o frunză 'ngălbinită,
Mai legă-vel tu speranța
S'o veți iarăș inverđită?*

*Veți și 'mpacă-te cu gândul,
Că noi sântem florți, pe care
Ne alege când voește
Grădinarul nost cel mare.*

ELENA DIN ARDEAL.

Alphonse Daudet.

Aventurile lui Tartarin din Tarascon.

Traducere din limba franceză de Lia Măgura.

Episodul întâi.

I N T A R A S C O N .

I

*Grădina cu baobab.**

Întreia mea vizită făcută lui Tartarin din Tarascon nu o voi uită nici odată. Au trecut 12—15 ani de atunci, dar' mi-o aduc aminte par' că ar fi fost ieri.

Curajosul Tartarin locuia atunci în a treia casă pe mâna stângă, la începutul orașului și pe drumul ce duce spre Avignon. O frumoasă vilă tarasconeză în față cu grădină și cu un balcon în dos, cu pereții albi și la ferestre jaluzele verđi. De obiceiți pe prag, micii savoiarđi jucau marișca, sau dormiau la soare, cu capul pe lădițele lor cu perii

Pe din afară casa nu presintă nimic deosebit.

Nici odată n'aș fi cređut că me aflu înaintea locuinței unui eroi. Dar când intrai înăuntru, se schimbă vorba.

De la pivniță până la pod, toată casa avea ceva eroic, până și grădina.

Cât privește grădina lui Tartarin, nu cred să fi fost o a doua în toată Europa. Nici un singur arbore din țară, nici o floare indigenă. Nimic decât: gumiorți, tidve, copăcei de bumbac, pomți de coco, maugierți,

* Baobab, *Adansonia digitata*, columnifer, un arbore mare și foarte însemnat în Africa de Sud, de felul pepeni'or galbeni; din foile lui se prepară o făină care servește de hrană. Sucele arborelui e gomos.

palmierți, nopali, cactus, smochinți de Barbaria te puteai crede în mijlocul Africei Centrale, de ce mi de leghe departe de Tarascon. Toate acestea bine înțeleș, nu aveați mărimea lor naturală, așa de pildă pomți de coco nu erau mai groși ca sfecele și baobab-ul (arborele gigant) avea destul loc într'o glastră de rosetă. Dar orți cum pentru Tarascon eră destul de frumos și oamenii din oraș cari erau admiși duminica să vadă baobab-ul lui Tartarin, se întorceau plini de admirație.

Gândiți-ve ce emoționat am fost în ziua când am trecut prin grădina aceasta minunată. Dar când me dusei în cabinetul eroului! . .

Cabinetul, una din curioșitățile orașului, eră în fundul grădinei, cu o ușe cu geamuri de unde puteai admiră foarte bine baobab-ul.

Închipuiesc-și cineva o sală tapițată de sus până jos cu săbiți și pușci. Gășiaș arme de tot felul și din toate țările: carabine, pușci, carabine mari, cuțite corsicane, cuțite catalene, revolve, stilete, Krish malaieze, săgeți de tot felul, măciuci hotentote, lazos mexicane și mai știu eți ce!

Mai pune și un soare fierbinte, care făcea să strălucescă oțelul săbiilor și paturile pușcilor așa de tare, că ți se făcea pėrul măciucă. Cea ce te mai liniștia puțin eră ordinea și curățenia care domnia peste toată această lume de iatagane. Toate erau îngrijite, periate, etichetate ca într'o farmacie; ici cole câte o tablită pe care citiai:

Săgeți otrăvile, nu le atingeți!

sau:

Arme încărcate, păziți-ve!

Fără tablitele astea n'aș fi îndrăsnit nici odată să intru.

În mijlocul odăii eră o măsuță mică. Pe măsuță se aflau: o sticlă cu rum, o tabacheră turcească, călătorile căpitanului Cook, romanele lui Cooper, Gustave Aimard, istorii de vânătoare, de vânătoare de urși, șoimi, elefanți, etc. . . În fine înaintea mesei ședea un om de patru decți și cincți de ani, mic și gros, cu față roșie, barba deasă și scurtă și ochii fulgerători. Eră numai în cămeșe și ismene; într'o mână ținea o carte și în cealaltă legăna o enormă pipă cu capac mare de fier și ce-tind mereu cine șcie ce istorie de vânători de scalpți, își întindea buza de jos căpătând o înfățișare teribilă, care dădea feței lui de mic rentier tarasconez, acelaș caracter de sėlbătăcie pașnică care domnia în toată casa.

Acest om eră Tartarin, Tartarin din Tarascon, curajosul, marele, neasemėnatul Tartarin din Tarascon

II

Privire generală asupra orașului Tarascon; vânătorii de caschete.

Pe vremea despre care vorbesc, Tartarin din Tarascon nu eră încă Tartarin de acum atât de poporal în tot sudul Franței. Cu toate acestea — chiar în acea epocă — eră deja regele Tarasconului. Să vedem de unde i venia această regalitate.

Înainte de toate trebuie să știți că acolo toți sânt vânători de la cel mai mare până la cel mai mic. Vânătoarea e patima tarasconezilor și aceasta de pe vremea mitologică când Tarasca făcea praf din grădinile de legumți ale orașului și când tarasconezii de atunci organizară o vânătoare de goană în contra ei. Prin urnare vedeți că e cam mult de atunci.

Aşa dar, în toate duminicile dimineaţa tot Tarasconul îşi ia arma în mână şi porneşte la vânătoare. Cu sacul pe spate, puşca pe umăr, cu o droaie de câni nevestuici,¹ trompete şi cornuri de vânătoare. E minunat de vechi . . . Din nefericire nu se află vânat; el lipseşte cu deseveşire.

Cât de proaste să fie dobitoacele, dar la urmă începură să se păzească.

Cinci leghe împregiurul Tarasconului vizuinile sunt goale şi cuiburile părăsite. Nicî o mierlă, nicî o prepeliţă, nicî măcar un epuraş de casă, nicî cea mai mică urmă de becaţă.

Cu toate acestea sunt seducătoare micile coline tarasconeze cu mirosul lor de levant, mirt şi rosmarin; şi apoi strugurii de tămâioasă cari cresc pe marginile Rinului atât de graşi şi frumoşi, te fac să-ţi poftesci straşnic. Da, dar Tarascon e în urmă şi în lumea mică de pînă şi pene, Tarasconul e foarte reu vechi. Chiar şi păsările trecătoare îl au însemnat cu o cruce mare pe foile lor de drum şi când raţele sêlbatete zboară în lungi triumphiuri spre Camargue şi zăresc de departe clopotniţile oraşului, acea care e în cap începe a striga: „Iată Tarascon! . . . iată Tarascon!“ . . . şi tot cârdul se face cârlig.

Scurt, în ce priveşte vânatul, n'a mai ramas decât un ştrengar bătrân de epure, scăpat ca prin minune de măcelul din septembrie al tarasconezilor, şi se încăpăţinează a trăi acolo. Epurele asta e foarte cunoscut în Tarascon, i s'a dat şi un nume. Îl cheamă „Repedele“ şi se ştie că-şi are culcuşul în pământul domnului Bompard — cea ce se dice, a îndoit, ba şi întreit preful pământului — dar până acum nu l-a putut prinde nimeni.

Acum nu mai sunt decât vre-o doi trei tarasconezii turbaţi cari-l mai urmăresc.

Ceialalţi i-au dis deja veşnica pomenire şi Repedele a trecut de mult în rëndul superstiţiilor locale, cu toate că tarasconezul e de felul lui puţin superstiţios şi dacă găseşte mănăncă şi iahnie de rândunele.

— Ei bine, imi veţi dice, dacă vânatul e aşă de rar în Tarascon, ce fac dar vânătorii tarasconezii în toate duminicile?

Ce fac?

Ei Doamne! se duc doue sau trei leghe departe de oraş, la câmp. Se adună apoi în grupe mici de cinci sau şase la un loc, se întind la umbra unei fântâni, a unui zid dărîmat sau a unui măslin, scot din tolbă o bucată de friptură de vacă, cepe crude, un cârnat, câteva sardele şi încep o masă fără sfârşit, udându-şi mereu gâtul cu unul din vinurile bune ale Rinului care te îndeamnă să rişti şi să cânti.

După ce s'au îngreuiat bine, se scoală, îşi flueră câni, încarcă puşcile şi încep a vîna, adică fiecare din aceşti domni îşi scoate cascheta, o aruncă din toate puterile în aer, şi împuşcă din sbor cu alice nr. 5, 6 sau 2, după cum le-e învoiala.

Acela care are mai multe găuri în caschetă, e numit regele vânătoarei şi se întoarce sara ca triumfător în Tarascon, cascheta găurită agaţată în vîrfurile puşcei, şi în mijlocul lătratului cânilor şi gălăgia fanfarelor.

De prisos să ve mai spun că în oraş se face o vîndare mare de caschete de vânătoare. Sunt chiar unii pâlărieri cari vînd caschete găurite gata pentru cei neîndemânateci; dar nu se ştie de nimeni decât

¹ Nevestuicile sînt întrebuinţate acolo la vînaţoarea de iepuri.

de farmacistul Bézuquet că le cumpără. Asta e ceva necinstit!

Ca vînat de caschete, Tartarin din Tarascon n'avea păreche. În toate duminicile dimineaţa plecă cu o caschetă nouă; toate duminicile sara se întorcea cu o sdrenţă. În căsuţa cu baobab podurile erau pline cu aceste trofee glorioase. Astfel toţi tarasconezii îl recunoscîră de capul lor, şi fiind că Tartarin citise şi ştiea toate regulele, toate manualele orîi cărei vînatîri posibile, de la vînaţoarea de caschete până la vînaţoarea de tigri birmanî, aceşti domni îl aleseră marele lor judecător şi l luau de arbitru în toate certurile lor.

În toate zilele, de la ciasurile 3 până la 4 după amiazi, vedeai la armurierul Costecalde, un om gras, grav şi cu pipa între dinţi, şedînd pe un fotoliu îmbrăcat cu piele verde. Prăvălia eră plină cu vînatîri de caschete, cari se certau înaintea lui. Acela care le făcea dreptate eră Tartarin din Tarascon, Nemrod şi Solomon totdeauna.

(Va urmă.)

I p n o t i s m u l .

Resfînd filele istoriei, il aflăm deja respîndit şi folosit în timpurile cele mai vechi. Scrutările ştiinţifice făcute cu privire la determinarea esenţei lui se datează înse numai din timpurile mai recente de pe la mijlocul secolului în care trăim.

Cei vechi l-au considerat de un secret al naturii şi l-au îmbrăcat într'o formă cu totul mistică. În secretul acesta au fost iniţiaţi numai preoţii. În Epidaurus, în Delphi, în Denderah, în bisericile lui Serapis, Isis şi Osiris au vindecat preoţii bolnavii sau atingîndu-i cu mânilor sau cu ajutorul sugestiei. Aristophanes face amintire despre vindecarea unui orb pe cale ipnotică. Tacitus istoriseşte, cumcă Vespasianus tot în chipul acesta a vindecat mai mulţi bolnavi. Sf. Pavel, între altele, vorbeşte şi despre ipnotism în epistolele sale într-o-cât dice, că ajungînd spiritul într'un stadiu de estas, are influinţa vindecătoare asupra corpului. Sf. Augustin aminteşte astfel de oameni, cari vindecau sau prin aceea, că suflau asupra corpului sau că-l atingeau acesta cu mânilor, sau cu privirea. Alt-cum chiar şi în ziua d'azi magnetiserii indienii tot în chipul acesta vindecă. Aristophanes aminteşte mai departe minunile făcute de Apollonius, contemporanul Dlui nostră Isus Christos — prin diferitele vindecări, cari minuni el încă le-a învăţat de la Isus Christos.

Toate vindecările acestea şi încă multe alte au fost considerate pe atunci, ba chiar şi mult timp mai în urmă de minuni, deoarece ce n'au ştiut să şi-le explice. Aceia, cari s'au ocupat de ele s'au îndestulit cu rezultatele obţinute şi n'au scrutat mai departe. Noi înse, cari cunoaştem destul de bine esenţa ipnotismului şi prin urmare ni le putem explica, avem să le considerăm de nişte rezultate ale diferitelor sugestii date bolnavilor ipnotisaţi.

O apariţie foarte interesantă a ipnotismului ni se prezintă prin acele persoane din evul mediu, despre cari se dicea, că se împrietinesc cu dracul, că sînt vrăjitoare. Toate persoanele acestea au fost peste măsură autosugestibile; ele au fost isterice (bolnave de nervi) şi adeseori cuprinse de insulturi spastice. După

treapta științei medicale d'astăzi somnambulismul și tarantismul persoanelor acestora isterice au să fie considerate de diferite stadii ipnotice; iar epidemiile psihice, precum sunt: jocul „Vitus” din Strassburg (1418) și jocul „Sf. Ioan” de niște stadii patologice ale persoanelor respective. Evul mediu înse plin de superstiții n'a avut cunoștință despre acestea. Persoanele acestea au fost fără milă osândite și arse în foc. Înainte de a le arde înse le-a supus unei probe, le-a atins corpul cu fer roșu. Dacă persoana respectivă n'a simțit durere, a fost aruncată în foc. Astăzi șcim, că isteria gravă se caracterizează prin nesimțirea unor părți ale corpului. E deci evident, că fiind atinse din întâmplare chiar părți d'acestea cu ferul roșu, persoanele respective n'au putut reagă cu durere și în consecință au fost fără milă aruncate în foc.

Jocurile „Vitus” și „Sf. Ioan” au grasat ca epidemii cu deosebire în sinul poporului de rând. Spre a dovedi, cumcă jocurile acestea au fost numai niște boale, las să urmeze descrierea lui Hecker (martor ocular) despre decursul lor:

Cel cuprinși de boalele acestea s'au prins de mână și au format cerc mare. Apoi începură să se învârtescă strigând, urlând și bătând pământul cu picioarele pân' ce obosiră, amețiră și leșinară. În decursul jocului aveau diferite visiuni, vedeau cum se deschide cerul, vedeau pe Mântuitorul și altele. Pentru de a vede asemenea scene, trebuie să ne luăm puțină osteneală și să ne ducem în vre-o casă de alienați și să observăm aici epilepticii și istericii, când sunt cuprinși de insulturi.

Deja Paracelsus — medicul cel mai renumit din evul mediu — le-a considerat toate acestea de simptomele cele mai pronunțate ale unei boale de nervi dezvoltate într'un grad mare. Vocea lui înse s'a perdut în întunericul evului mediu; nimenea nu l-a priceput, nimenea nu l-a ascultat. În secolul al XVI-lea tot Paracelsus enunță, că corpurile cereșci au o influință secretă asupra oamenilor și asupra boalelor ale acestora. Prin aceasta s'a pus baza teoriei despre magnetismul animalic, care înse numai Mesmer a precizat-o mai bine. Antoniu Mesmer — medic în Viena — și-a numit teoria sa magnetismul animalic.

Conform teoriei acesteia există un fluid universal, care stă sub influința legilor mecanice și există mai departe o influință reciprocă între corpurile cereșci, pământ și ființele viețuitoare. Fluidul acesta se răspândește în toate părțile și-și exerciază influința sa asupra ființelor viețuitoare prin mijlocirea sistemului nervos. În Viena a fost considerat de șarlatan și neputându-și valida nici teoria, a fost constrins să părăsească Viena. S'a dus la Paris. Aici l-a favorizat norocul. Teoria lui a prins rădăcinii, s'a răspândit iute și a aflat mulți aderenți. Mai târziu apoi a încercat să vindece bolnavi pe baza teoriei sale. Toate experimentele lui au fost încoronate de succes. Esența metodei urmărite

de el e cea următoare: El s'a așezat față 'n față cu bolnavul. Apoi își puse mâinile pe umerii bolnavului și le-a tras pe corp la vale pân' la vârful degetelor; de aici apoi a pornit iarăș înderēt cătră umeri. După operația aceasta toți bolnavii s'au simțit mai bine, mai ușurați. În locul mânilor a folosit mai târziu bețe de argint, de oțel magnetisate. Acestea s'au dovedit mai de cu efect. Vestea despre metoda lui de vindecare s'a răspândit cu iuțimea fulgerului. Numărul bolnavilor a crescut pe și ce a mers. Mai pe urmă afluența bolnavilor a devenit atât de mare, încât el a trebuit să se gândească la vre-un mod de a-i îndestuli pe toți. În chipul acesta a ajuns la ideea de a construi baguetul magnetique. Aceasta a fost o cadă de metal, în care au fost așezate în chipul razelor sticle umplute cu apă magnetisată. Cada a umplut-o cu apă și 'n apă a băgat năsip, praf de fer și de sticlă. În giurul cădii eră întinsă într'o depărtare oareș-care o sfoară legată de niște bețe, cari erau conduse și întărite în cadă. Bolnavii se așezau pe locurile aflătoare între cadă și

între sfoară. În urmă apoi asistenței lui Mesmer — magnetiserii — între cari erau chiar și membri ai familiei regeșci — frecau părțile bolnave ale acestora. După un timp oareș-care, pe cei mai mulți dintre bolnavii acestia îi prindeau niște spasmi și după ce treceau acestea, toți se simțeau mai bine. Mesmer a provocat senzație generală prin metoda sa de vindecare, încât chiar și atenția regelui a atras-o asupra-și. Regele a însărcinat o comisie constătoare din bărbații cei mai de știință cu studierea mai amănunțită a „mesmerismului”. Resultatul a fost, că ei au condamnat teoria lui Mesmer, au enunțat mai departe, că magnetism animalic nu există și că bolnavii s'au vindecat sub influința sugestiei. Încetul cu încetul înse toate acestea se dau uitării. Pe

la anul 1815 venise un abbe portugalez — Farca — din India la Paris. Acesta combătă cu deseveșire teoria despre existența unui fluid magnetic, cu acea aserțiune, că el poate să provoace somnul magnetic chiar și 'n contra voinței magnetizatului. Metoda de adormire practică de el eră cea următoare: După ce individul respectiv se puse pe scaun, îl provocă să-și închidă ochii și să-și concentreze atenția asupra somnului. El se așeză față 'n față cu acesta, îl fixă dintr'o distanță oareș-care timp mai îndelungat. Apoi întindându-și mâinile spre el și apropiindu-se tot mai tare de el, deodată comandă „Dormez” (adormi). Astfel în cele mai multe casuri i-a succes ipnosa. În metoda aceasta aflăm deci cele dintei urme ale unei ipnose provocate prin sugestie. Tot procedura aceasta a urmat-o și generalul Noizeț, unul dintre cei mai devotați discipuli de ai lui Farca. Acestia doi cu Bertrand au fost premergătorii teoriei despre sugestie.

Nu mult după aceasta asistând chirurgul englez din Manchester, James Braid, la producțiunile unui magnetiseur — sub influința acestora se pune să stu-

IOAN MEȚIANU.

(Portret din 1870.)

dieze și el magnetismul animalic. Toate cercetările sale și le-a făcut pe o basă curat științifică. În consecința acestora a constatat, că încordarea atenției și concentrația gândirii sunt cauzele cele mai d'aproape ale stadiului ipnotic. El acestea le-a provocat prin metoda sa de ipnotizare, adică sau prin aceea, că i-a așezat individului respectiv pe rădăcina nasului un oareș-care obiect, carele apoi acesta l-a fixat, sau că individul respectiv a fixat vre-un obiect strălucitor. De la el se derivă cuvântul „ipnotic“. Multe dintre fenomenele descoperite de el sunt astăzi valabile. Experimentele sale au promovat înse puțină senzație în Anglia. Tot asemenea și 'n Franția cercurile competente au ramas cu totul indiferente față de descoperirile, cercetările sale, până ce drul Durand de Gros, sub pseudonimul de dr. Philip, nu atrase atenția medicilor și a învățaților asupra lucrurilor acestora. El a mers mai departe decât Braid. El s'a nisuit să esplice și mecanismul psihologic al stadiului ipnotic. Cercurile medicale au dovedit înse chiar și după cercetările făcute de el, tot acel indiferentism față de ipnotism ca și mai 'nainte. D'abiă pe la anul 1859 a ajuns Braidismul să fie tratat cu un interes mai mare de societatea chirurgicală, în urma publicațiunii profesorului Azam. Nici aceasta n'a durat înse mult. La anul 1866 apărură publicațiunea cea mai importantă despre Braidism de dr. Liébault. El a susținut mai dintâi, că simțurile ipnotismului sunt sugestia. El, teoria aceasta a esplicat-o mai pe larg, a perfecționat-o mai bine și totodată s'a folosit de sugestie, ca și de un mijloc de vindecare. Prescripțiile sale de o valoare științifică atât de mare pe terenul ipnotismului n'au dat înse de recunoștința meritată. Ipnatismul a ajuns să fie considerat de un curiosum științific. La an. 1875 Charles Richet făcū de nou experimente ipnotice cu oamenii. Lui i se compete meritul de a fi atras de nou atenția cercurilor medicale asupra ipnotismului; are mai departe meritul de a fi studiat mai bine, mai amănunțit fenomenele somnambulismului. Tot pe timpul acesta se ventilează și 'n Germania chestia ipnotismului. Un anumit Hansen călătorise prin mai multe orașe mari, unde apoi a ținut prelegeri publice magnetice. Experimentele făcute de el, fure apoi repețite de mulți profesori și medici. Acum se nascū o adevărată emulare între explicările fenomenelor ipnotice. Rumpf caută să le esplice pe basa teoriilor fiziologice; de Preyer pe basa celor chemice; Berger și Heidenheim pe basa celor psico-fiziologice. Totodată și 'n Franția se desvoaltă o activitate febrilă. Societăți științifice, bărbați de renume se ocupă cu cea mai mare pătrundere de ipnotism. În Nancy și 'n Paris se formează adevărate școale de ipnotism. Aici se fac cele mai detaliate experimente cu scopul de a determină ipnotismul științific; de a-l cunoaște esența; de a-l aplică pe basa psihologică. În timpurile mai recente, aflăm în șirul scrutătorilor pe un Charcot, pe un Bernheim, pe un Forel, pe un Krafft-Ebing și mai vartos activității dezvoltate de aceștia este de a se atribui, că ipnotismul s'a redicat la înălțimea-și competentă în domeniul științelor medicale. Pe acești patru-și putem numi cu tot dreptul stâlpii ipnotismului.

DR. CORIOLAN NEDELCU.

Poesii populare.

Culese din comuna Șard (comitatul Albei-Inferioare.)

I

Maică inima me doare,
Să me lași în ședetoare,
C'am un drăguț ca ș-o floare;
Numa 'n munte este-un brad,
Ala-i ca badea de 'nalt;
Bradu-i nalt și cleomburos,
Nu-i ca badea de frumos,
Bradu-i nalt și cleambe-s multe,
Nu-i ca bădița de frun'e.

II

De-ar trăi tot omu bine,
Necăjit n'ar mai fi nime.
Necăjitu-s, Doamne, eū,
De me usc ca frunza 'n tēū,
Ca frunza curechiului,
În postu Săn-Petrului,
Ca frunza alunului,
În postu Crăciunului.

III

Du-te dor și iară vină,
Nu me mai lasă străină,
Că străină m'ai lasat,
Și 'n grea boală m'ai băgat.

IV

Bade din grădina noastră,
Se vede la voi în casă;
Și vedeam pe maică ta:
Ieșiă-afară
Ca ș-o pară,
Tună! 'n casă,
Ca ș-o coasă,
Și bătea cu pumnu 'n masă,
Să-i aduci noră frumoasă,
Nu ca mine negricioasă.
Negricioasă cumu-s eū,
Cu mine n'ar duce-o reū,
Negricioasă cum io sūnt,
Cu mine ar fi trăit.
Dar nu-s oarbă, nici schioapă,
Să-mi fie maică-ta soacră,
Nici n'am nici o pedeapsă,
Să ve tu! cu sila 'n casă.
Măi bădiță, badiū meū,
Spune-ți tu la maică ta,
Să-și pardosească curtea,
Tot cu peatră și cu glajă,
Că de mini nu i s'o sparge;
Nu ești bade-așă frumos,
Cum te ține neamu vost,
Că n'ai bade nimica,
Numa țundra și băta.

V

Pe Murăș și pe Bănat,
Nu sūnt fete ca la Șard,
Albe 'n piele,
Late 'n șele,
La grumați poartă mărgele
Și la degete inele.

¹ Întră.

SALON.

Cântece.

Ai muncit diulica întregă; ai ris, când doriai să plângi; te-ai disgustat de greșelile și slăbiciunile tale proprii, și de-a semenilor tei, și toată lumea ți-se pare pustie și goală, — și minune! — Un cântec două te face să uiți ceea ce ești, ce sunt alții — cum e lumea, și începî a judecă toate lucrurile altfel.

La cântecul prim, pare că te cuprinde o dulce oboseală, care te ademenește să uiți grigile, să uiți necasurile, și tot ce te-a tulburat, și te silește a crede, că trăești în altă lume.

Cântecul al doilea te amăgește și mai mult, — el te adoarme pentru lumea aceasta, și te duce pe aripile lui departe, departe de realitatea mohorită a vieții, și-ți arată minunile lumii închipuite, — iar al treilea cântec te stăpânește cu desevășire. Ești oaspele lui într'un palat de aur, care e zidit din fire aurite de paiangen, și împodobit cu petri nestimate. Aici sînt numai oameni buni — drepti și nobili. — Nime nu vorbește neadevăr, nime nu te ride dacă scrii vre-o poezie, și nime nu e stăpănit de patimă. — Nu este invidie, nu este ură — ci numai blîndețe și sinceritate. Și aici în acest loc, te simțești atât de bine, de nu ai mai voi să te cobori în lumea plină de ispite. — Te trezești, dar începî cântecul din nou, și așa dus pe gânduri cânți cântecul mai departe :

„Bagă Doamne luna 'n nor,
Să vină cine mi-i dor;
Adă Doamne luna 'n prag.
Să vină cine mi-i drag!“

Și cîntînd simțești, că inima se înmoaie, te faci mai bun și mai nobil; ai iertat tot reul, și toată nedreptatea ce ți s'a făcut, și-ți faci reproșuri că ai fost atât de aspru în judecată față de alții.

Analizezi cuprinsul cântecului și fără voe începî a aștepta.

N'ai pe nime — și pare că ai, — și pare că aștepti pe cineva, și cu cât vrei să afirmi mai mult, că nu — și nu! — dorul cu atîta se așează mai aproape de inimă. Și cu cât cânți mai mult, cu atîta uiți mai tare, că n'ai pe nime, — și iară începî a aștepta pe cel dorit — dar în loc să-l vezi venind, îți vine în minte alt cântec și te trezești cîntînd :

„Prea târziu — e prea târziu!
A iubi eă nu mai știu!“

Și te uiți în oglinda de vis — în vis, și te vezi rîdînd — și risul din oglindă te face să vezi pe frunte primii fulgi de zăpadă; să-ți neteșești blînd cu mâna, și cânți mai departe. — Vezi că e așa, dar nu simți, — cel puțin nu vrei să simți, și nu vrei să ieși spre șire, că ar fi „prea târziu“, și neteșești pîrul cel cărunt înc'odată și-apoi iar începî alt cântec :

„Cum ești bade de departe,
Trimite-mi un pic de carte,
Scrisă 'n patru cornurele,
Pentru lacrimile mele!“

Și zboară departe — departe ultimul acord, — apoi iar începî cântecul din nou, iar când l-ai gătat — te lași cu capul în palme, și gândurile sînt ușoare ca un vînt dulce de primăvară, care iară te duce în lumii și regiuni neatînse de inimă goale — și pîcătoase, ci locuie numai de Dumnezeu, căci Dumnezeu e în cîntare și cîntarea este cuvîntul lui Dumnezeu, care strîbate inima celor ce pricep, ca și o rugăciune pioasă.

Cine în nopți senine de vară, în mijlocul codrului parfumat de brazi și luminat de lună, a auzit cîntecetele poporului nostru cîntate din fluer — acela va pricepe ce poate face o cîntare cu sufletul omului — da o cîntare al cărei compozist e țeranul și țerancele noastre.

Și noi avem atîția trubaduri și atîtea cîntece frumoase; — atîtea comori și mărgăritare în sinul poporului nostru, pe care dacă le-am înșiră pe un fir gingaș de mătasă, acela ar străluci ca un soare.

Dar cine să le înșire? — Cine să se ocupe cu poporul? — căci acum tot numai ce e clasic e la modă. Și oare din cîntecele noastre nu s'ar pute prelucra bucăți clasice?

O mână măiastră nu le-ar pute înșiră pe note — încât chiar și Wagner și Beethoven auzindu-le, le-ar admira? Ba da! — dar . . . ei, — dar vrea să cînt și constatînd adevărul mi-ar veni a plînge — astfel cînt mai departe :

O rugăciune la ceruri zboară.
O rugăciune cătră Dumnezeu;
Me rog atuncea pentru a mea țară,
Și pentru tine scump ângerul meu“.

Sibiu dec. 1898.

MARIA CIOBAN.

LITERATURĂ.

Sciri literare. *Carmen Sylva* a scris o nouă poveste sub titlul „Legenda bune regine“. Aceasta poveste va fi tradusă ȕilele aceste în franțuzește și românește, de dl G. A. Mandy. — *Di B. P. Hașdeu* a terminat sistemizarea unui prea bogat material pentru o monografie intitulată „Boerii“; opera completă va cuprinde trei volume.

Almanachul învățatorului român pe anul 1898/9 edat de Iosif Velcean inv. în Reșița-montană. Multe s'au ȕis și multe s'au scris deja despre acest opșor drăgălaș, și de s'ar ȕice, și de s'ar scrie încă și mai mult, tot nu s'ar pute destul esprima valoarea lui, și golul ce l-a umplut în literatura noastră. Când autorul făcuse „Apelul“ pentru îndeplinirea și ajutorarea acestui scop, mulți vor fi fost de aceia cari se vor fi întreat: Ce vrea autorul cu un astfel de Almanach? Cum are să fie acest Almanach? Ce va cuprinde acest Almanach? Iar aȕi? — Toate acele întrebări sînt rezolvate, căci fapta raspunde: 1, Autorul fiind român adevărat, a dorit ca învățatorul român să aibă un calauz sincer, scris în limba dulce a mamei sale, să nu fie silit a recurge la ajutor strein, aceasta e ținta! La întrebarea a doua, ne raspunde prima dată exteriorul

lui plăcut și elegant, iar deschidându-l, și resfoind prin el, privirea noastră se va înveseli din ce în ce mai mult, vedând grigea și măiestria cu care este arangiat, — și astfel toate nedumeririle ce s'au arătat la început acum dispar, — și cu cât percurgem foaie de foaie mai cu luare aminte, cu atâta ne vom convinge că autorul a fost la culmea chemării sale când s'a apucat de un lucru atât greu pentru noi Români cari atât de îndrăgim să suntem cu literatura, în toată privința. Nu am intenția a înșiră cuprinsul lui, căci acea s'au făcut deja mai în toate foile, și cine dorește să știe și să se convingă n'are decât să și-l comandeze de la autor; eui vreu să spun numai atâta: Almanahul e un op care nu-i permis să lipsească de la nici un învățător sau învățătoare, de oarece este pentru orî care pedagog acea, ce e raua pentru flori și astfel nu pot desul felicită pe harnicul și energicul autor, dorindu-i din inimă un succes atât de mare, încât la anul să poată reduce prețul, — și așa din an în an să vedem Almanahul resărind tot mai vesel și mai bogat, iar învățătoarele și învățătorii să binevoiască a tinde mână de ajutor, — căci prin acea demnitatea forului dascălesc se ridică. Nainte, Dădu va ajuta! — *Hedera.*

Călimdarul diecesei Aradului a apărut și pe anul 1899. Afară de partea calendaristică, cuprinde șematimul mitropoliei ortodoxe-orientale din Ungaria și Transilvania în general și al diecesei Aradului în special. În partea literară găsim portretul și biografia mitropolitului Andreiu br. de Șaguna. Apoi lectură, de George Coșbuc, Vasile D. Păun, I. Pop Reteganul, G. Bodnariu, Vas. Sala și alții. Prețul 30 cr.

Un nou diar românesc în Bucovina. Cu începutul anului viitor are să apară la Cernăuți un nou diar românesc, sub titlul „Gazeta poporului”, organ agricol ilustrat, întocmit după trebuințele poporului nostru. Directorul noului organ va fi profesorul Grigorie Halis. Va apare odată pe săptămână și va costa 4 fl. pe an.

TEATRU.

Reprezentare teatrală în Oravița. Corul vocal gr. ort. român din Oravița-română a dat a doua zi de Crăciun, 7 ianuarie n. o reprezentare teatrală în sala otelului „Împăratul Austriei”. S'a jucat „Mița cu clopot” comedie populară cu cântece într'un act de Iosif Vulcan. După reprezentarea teatrală s'au cântat compoziții de Vorobchievici și Musicescu; apoi a început dansul.

Producțiune musicală-teatrală în Sighișoara. Inteligența română din Sighișoara a arangiat a treia zi de Crăciun o producțiune musicală-teatrală cu următorul program. 1. „Uite mamă” cor bărbătesc, „Cât e țara” cor bărbătesc. (Esecutate de corul plugarilor.) 2. „Ilustrațiune Română”. Fantasie despre teme naționale de Carol R. Caras, esecutată la pian de dna M. Muntean. 3. „Țiganul împărat” de Th. Speranță, declamată de dl E. Suciu. 4. „Mic Putpuriu românesc” de Iacob Mureșan, esecutat la pian de dna M. Muntean. 5. „Sunt vânător” marș, esecutat de corul plugarilor. 6. „Mița cu clopot”, comedie populară cu cântece și joc, într'un act, de Iosif Vulcan. — După teatru a început dansul. În pauză 20 de tineri au jucat Călușerul și Bătuta.

Concert și reprezentare teatrală în Brașov. Societatea „Lumina” a sodalilor români din Brașov a dat în ziua de Crăciun un concert și reprezentare

teatrală. În concert s'au cântat compoziții de T. Popovici, I. Vidu și s'au declamat poezii. Apoi s'au jucat piesele: „Remășagul” proverb într'un act de V. Alexandri și „Un om buclucaș” comedie într'un act, localizată de dna Maria Baiulescu. După teatru a urmat dans. Petrecerea s'a ținut în otelul nr. 1.

Concert și reprezentare teatrală în Sibiiu. Reuniunea sodalilor români din Sibiiu va da astăzi în 2/14 ianuarie concert și reprezentare teatrală. Se va juca „Iorgu de la Sadagura” comedie în 3 acte de V. Alexandri. În concert se vor cânta mai multe compoziții străine. Apoi va începe balul.

Concert și reprezentare teatrală în Codlea. A doua zi de Crăciun s'a dat la Codlea, cu concursul studenților români octavanî, un concert și reprezentare teatrală. În concert au figurat piese de Flondor, Musicescu, Attenhofer și T. Popovici. În urmă s'a jucat vodvilul „Cărlani” de C. Negruzzi. Serata s'a încheiat prin o petrecere de dans în care s'au jucat și Călușerul și Bătuta.

Producțiune teatrală în Cergăul-mare. Tinerimea română din Cergăul-mare a dat a doua zi de Crăciun o reprezentare teatrală, jucând „Ruga de la Chiseteu” comedie populară într'un act de Iosif Vulcan. Reprezentarea s'a ținut în școală, în favorul căreia s'a dat și petrecerea.

Concert și reprezentare teatrală în Sibot. Corpul învățătoresc din Sibot a dat a treia zi de Crăciun un concert cu cântări și declamațiuni; apoi s'a jucat „Sărăcie lucie” comedie populară cu cântece într'un act de Iosif Vulcan. După producțiune a urmat dans.

Reprezentare teatrală în Abrud. Tinerii meseriași români din Abrud au dat acolo în a doua zi de Crăciun reprezentare teatrală jucând „Vecinătatea periculoasă” comedie într'un act după Kotzebue și „Harță rezeșul” canțonetă de V. Alexandri.

MUSICĂ.

Concert și dans la Făget. Tinerimea inteligenței române din Făget și giur a arangiat la 7 ianuarie n. concert în otelul „la Coroană”. Programa: „Motto”, cor bărbătesc, sub conducerea dlui C. Miron. 1. „Despot-Vodă”, dialog prelat de dnii P. Vasilon și S. Popp. 2. „Din depărtare” de I. Vorobchievici, cor bărbătesc. 3. „Grui-Sânger”, legendă de V. Alexandri, declamată de dl preot I. Caruțiu. 4. a, „Coroana cufundată”, de H. Bönike. b, „Musicianții de la Praga”, de Th. Krause, cor bărbătesc. 5. „Doi ochi”, esecutat în duet pe violină de dnii C. Miron și I. Caba. 6. „Niță Panfen”, monolog de C. Bredicean, prelat de dl P. Vasilon. 7. „Marș ostășesc”, de N. Popovici, cor bărbătesc. După concert a urmat dans.

Concerte populare. La Făget tinerimea română a dat concert de cântări și declamațiuni, a doua zi de Crăciun. — La Selște corpul învățătoresc a arangiat a doua zi de Crăciun concert și reprezentare teatrală. — La Vingard tinerimea adultă a ținut în aceeași zi concert și producțiune teatrală.

Compoziții noue românești. Anunțăm cu plăcere că cunoscutul pianist și conservatorist român dl G. Șorban a scos în curând de sub tipar mai multe compoziții românești, între cari „Mai am un singur dor” pentru voce (alt sau bariton), „Peste vârfuri trece luna” pentru cor bărbătesc, „De-aș avé și eu o floare”, cor bărbătesc, 2 piese pentru dans, o „Sărbă” și o „polcă franțaise”.

C E E N O U.

Hymen. *Dl dr. Leo Parasca* și dșoara Valentina Penciu s'au fidanțat. — *Dl Ioan Jucos*, candidat de preot în Zervești, comitatul Caraș-Severin, s'a logodit cu dșoara Lucreția Josa, fiica dlui Sinesie Josa, preot în Ramna.

Sciri personale. *Dl Alexandru Mocioni*, care a zăcut mai multe zile bolnav în Sibiu, e mai bine. — *Dl dr. Nerva Moldovan*, medic în Savasdisla lângă Turda, a făcut la Cluș examenul de profesor de igienă. — *Dl dr. Ioan David*, avocat în Abrud, a fost ales secretar al „Albinei” din Sibiu.

Reuniunea femeilor române din Zernești s'a întrunit în adunare generală la 25 decembrie n. sub presiunea dnei Maria Găroiș, care a deschis adunarea prin o cuvântare bine simțită. Secretarul reuniunii, dl paroc Ioan Străvoiu, a citit raportul comitetului; iar cassiera, dna Maria Pană, a prezentat socotelile. S'a constatat, că fondul reuniunii s'a urcat la 3500 fl. După adunare s'a împărțit vestminte între cincideci de copile sărace.

Serbarea Vulcaniană în Beiuș. Tinerimea gimnazială din Beiuș a serbat și în anul acesta, la 25 decembrie n., aniversarea morții episcopului fondator Samuil Vulcan. Întăiu s'a ținut un parastas solemn, apoi a urmat o ședință festivă cu declamațiuni și cântări, sub conducerea profesorului Ioan Epure.

Baluri. *La Bran* Reuniunea femeilor române a arangiat duminică în 8 ianuarie bal, cu tombola, în folosul fondului seș. — *La Brebul* inteligența română a dat tot atunci o petrecere cu dans, pentru înființarea unei bibliotecii școlare. În fruntea comitetului arangiator au stat dnii dr. Petru Mladin și Emil Tanadi. — *La Abrud* Reuniunea femeilor române va da la 19 ianuarie n. petrecere cu dans în favorul școalei de fete române de acolo; petrecerea se va ține în otelul „Detușta”. — *La Șomereț-mare* tinerimea română academică va arangia la 26 ianuarie n. o petrecere cu dans.

Ajunul anului nou s'a serbat la Viena, Sibiu, Arad. Caransebeș unde s'a dat și un concert.

Abonament la „Familia”.

Înceiând iarăș un an și intrând în al 35-lea al existenței sale, „Familia” face apel la spriginul publicului cetitor românesc.

Cu începutul anului viitor dorim a răspunde și la o altă necesitate de mult simțită în familiile românești, oferind abonaților noștri

un tablou istoric național

care pus în cadru are să fie o decoare a ori-cărei case românești.

Subiectul acestui tablou e scos din istoria Moldovei, de pe timpul lui Ștefan cel Mare și reprezintă cunoscuta legendă :

„Ștefan cel Mare și aprodul Purice.”

Conform legendei: „Ștefan cel Mare, în bătălia ce-a avut la Șcheia pe Siret, a bătut cumplit pe dușmani; dar cu mare primejdie a vieții lui, căci i-a fost cădut calul în luptă; iară un Purice aprodul i-a dat calul lui; și Ștefan nu putea ingrabă încăleca, fiind om mic de stat. Atunci Purice aprodul i-a dîs: „Doamne, eu me voi face o moviță și vino de te sue pe mine și încăleca!” Ștefan Vodă s'a suit pe dîsul, a încălecat pe cal și dîse lui Purice: „Sărace Purice, de oi scăpa eu, atuncia și tu ți-i schimbă numele din Pu-

rice — Movilă”. Și a dat Dumneșeu de au scăpat amândoi; și la și făcut boer, armaș mare, pe Purice, și dintr'acel Purice aprodul s'a tras neamul domnesc al Movileșilor”.

Pictorul ne arată tocmai momentul, în care — în focul bătăliei — Ștefan cel Mare, urcat pe cal, adresează acele cuvinte aprodului Purice, aplecat jos.

Ca execuțiune, tabloul este unul din cele mai reușite din câte avem noi Români; e colorat; o cromolitografie a unui escelent institut de arte grafice din București.

Dimpreună cu cartonul are o lungime de 95 centimetri și o nălțime de 70 cm.; singur tabloul 80 cm. lung și 53 cm. nalt.

Abonații „Familiei” vor primi tabloul acesta

gratuit

și expediat franco acasă, dacă au răspuns costul de abonament pe anul viitor întreg ori cel puțin pe jumătate de an, adaugând drept despăgubire pentru plata de transport de la București și până la Oradea-mare, pentru cartonul ce dăm tabloului, pentru speșele de impachetare și francare :

o coroană.

Expedierea se va face îndată-ce ne vor sosi exemplarele comandate.

Abonații cari își fac abonamentele numai pe trei luni, chiar și dacă le înnoesc peste tot anul, n'au drept la tabloul acesta.

Alte premii.

Toți abonații noștri își pot comanda la noi: portretul reginei-poete Carmen Sylva în costum național, și următoarele scrieri de Iosif Vulcan: Lira mea, poezii; De la sate, nuvele; Ștefan vodă cel tiner, tragedie; Dimitrie Cichindeal, discurs de recepțiune, — până când ne vor ajunge exemplarele. Toate la oaltă cu 1 fl. 10 cr.

Numere de probă trimitem cu plăcere, dar apoi nu expediam foala decât numai aceluia, cari ni-o cer și ne răspund costul.

EDITURA „FAMILIEI”.

Proprietar, redactor răspunzător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ALDAS NR. 296 b.)

Oroloage americane de buzunar.

Cu garanța că nu-și perd culoarea de nickel, construcțiunea li e mai precisă și mai bună decât a celor mai scumpe.

Prețul unuia 3 fl.

Cu garanța până ce ține provisiunea.

Pentru acesta lanș argințit cu 60 cr.

Aparat de ras automat

Fox, veritabilă fabricațiune solingenă, premiat la mai multe expozițiuni, exercițiul nu-i necesariu. Tăierea exclusă. Muncă curată și comodă. Scuteșce de boală de piele. Durabil și cruțător de bani.

Bucata 3 fl.

Cușitul din otel cu *** iar celelalte părți din alpacca.

Un cușit separat 1 fl.

Se poate comanda la

Alexandru Pollák comisionar principal
Budapesta V. ker. Kálmán-utza 11.

Colectantilor li se trimite după 5 exemplare
1 gratuit.

18—26